

BỆNH VIỆN BẠCH MAI

QUY TRÌNH DỰ PHÒNG SAU PHƠI NHIỄM HIV DO TAI NẠN NGHỀ NGHIỆP QT.69.HT

Người viết ThS. Nguyễn Quốc Thái	Người kiểm tra (đã ký)		Người phê duyệt GS.TS. Ngô Quý Châu
(đã ký)	K. Tr.nhiễm	TS. Đỗ Duy Cường	(đã ký)
	Khoa KSNK	TS. Nguyễn Việt Hùng	
	K. Khám bệnh	TS. Viên Văn Đoan	
	Khoa Dược	TS. Trần Nhân Thắng	
	Phòng KHTH	TS. Dương Đức Hùng	
	Phòng QLCL	ThS. Ng. T. Hương Giang	

BỆNH VIỆN BẠCH MAI	QUY TRÌNH DỰ PHÒNG SAU PHƠI NHIỄM HIV DO TAI NẠN NGHỀ NGHIỆP	Mã số: QT.69.HT Ngày ban hành: 17/01/2017 Lần ban hành: 01
---------------------------	---	--

1. Người có liên quan phải nghiên cứu và thực hiện đúng các nội dung của quy trình này.
2. Nội dung trong quy trình này có hiệu lực thi hành như sự chỉ đạo của Giám đốc bệnh viện.

Mỗi đơn vị được cung cấp 01 bản, có đóng dấu Kiểm soát của phòng Quản lý chất lượng. Các đơn vị khi có nhu cầu sửa đổi, bổ sung tài liệu, đề nghị liên hệ với phòng Quản lý chất lượng để được hỗ trợ.

NƠI NHẬN (ghi rõ nơi nhận rồi đánh dấu X ô bên cạnh)

☒	Ban giám đốc	☐		☐	
☒	Phòng QLCL	☐		☐	
☒	Các phòng chức năng	☐		☐	
☒	Các đơn vị lâm sàng	☐		☐	
☒	Các đơn vị cận lâm sàng	☐		☐	
☐		☐		☐	

THEO DÕI TÌNH TRẠNG SỬA ĐỔI (tình trạng sửa đổi so với bản trước đó)

Trang	Hạng mục sửa đổi	Tóm tắt nội dung hạng mục sửa đổi

1. MỤC ĐÍCH

Quy chuẩn hóa các bước xử trí phơi nhiễm HIV do tai nạn nghề nghiệp để đảm bảo giảm thiểu tối đa nguy cơ nhiễm HIV, xây dựng và duy trì môi trường làm việc an toàn cho nhân viên bệnh viện.

2. PHẠM VI ÁP DỤNG

Áp dụng cho các đối tượng sau:

- Cán bộ, viên chức, người có hợp đồng lao động đang làm việc trong bệnh viện.
- Học sinh, sinh viên, học viên thực tập tại bệnh viện.

3. TÀI LIỆU VIỆN DẪN

1. Bộ Y tế, Hướng dẫn quản lý, điều trị và chăm sóc HIV/AIDS (Ban hành kèm theo Quyết định số 3047/QĐ-BYT ngày 22 tháng 7 năm 2015 của Bộ trưởng Bộ Y tế), 2015: Hà Nội.
2. Thủ tướng Chính phủ, Quyết định về việc quy định điều kiện xác định người bị phơi nhiễm với HIV, bị nhiễm HIV do tai nạn rủi ro nghề nghiệp. Quyết định số 120/2008/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 29 tháng 8 năm 2008., 2008: Hà Nội.
3. Thủ tướng Chính phủ, Quyết định về chế độ đối với người bị phơi nhiễm với HIV hoặc bị nhiễm HIV/AIDS do tai nạn rủi ro nghề nghiệp. Quyết định số 265/2003/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ngày 16 tháng 12 năm 2003, 2003: Hà Nội.

4. GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

4.1. Phơi nhiễm HIV do tai nạn nghề nghiệp: được xác định khi tiếp xúc trực tiếp với máu hoặc các dịch cơ thể của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm HIV dẫn đến nguy cơ lây nhiễm HIV trong quá trình tác nghiệp.

4.2. Phơi nhiễm có nguy cơ là phơi nhiễm trong các trường hợp:

- Tổn thương do kim có chứa máu đâm xuyên qua da gây chảy máu, đặc biệt là kim nòng rỗng cỡ to, chứa nhiều máu, đâm sâu.
- Tổn thương da sâu do dao mổ hoặc mảnh ống nghiệm chứa máu hoặc các dịch cơ thể của người bệnh bị vỡ đâm phải.
- Máu hoặc các dịch cơ thể của người bệnh bắn vào các vùng da, niêm mạc bị tổn thương viêm loét hoặc xây sát từ trước.

4.3. Phơi nhiễm không có nguy cơ là phơi nhiễm trong trường hợp:

- Máu và các dịch cơ thể của người bệnh bắn vào vùng da lành.
- Phơi nhiễm với các dịch cơ thể không có nguy cơ lây nhiễm đáng kể như nước mắt, dịch nước bọt không dính máu, nước tiểu và mồ hôi.

4.4. Nguồn phơi nhiễm HIV:

Người có máu hoặc các dịch cơ thể gây phơi nhiễm HIV cho người khác.

4.5. Người bị phơi nhiễm HIV:

Người tiếp xúc trực tiếp với máu hoặc các dịch cơ thể của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm HIV dẫn đến nguy cơ lây nhiễm HIV.

4.6. Điều trị dự phòng sau phơi nhiễm HIV:

Điều trị thuốc kháng HIV (thuốc ARV) cho người bị phơi nhiễm HIV để làm giảm nguy cơ nhiễm HIV sau khi xảy ra phơi nhiễm HIV.

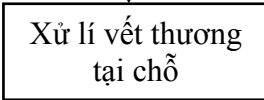
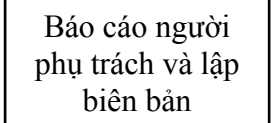
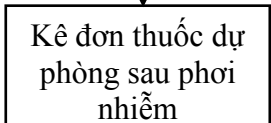
4.7. Người phụ trách:

Lãnh đạo đơn vị đối với nhân viên bệnh viện, hoặc giáo viên phụ trách đối với học sinh, sinh viên, học viên thực tập tại bệnh viện.

4.8. Các thuốc ARV dùng điều trị dự phòng sau phơi nhiễm HIV do tai nạn nghề nghiệp:

- Tenofovir (TDF)
- Lamivudine (3TC)
- Emtricitabine (FTC)
- Efavirenz (EFV)
- Zidovudine (AZT)
- Lopinavir/ritonavir (LPV/r).

5. NỘI DUNG QUY TRÌNH

Trách nhiệm	Các bước thực hiện	Mô tả/Tài liệu liên quan
<p>Người bị phơi nhiễm HIV</p>	 <p style="text-align: center;">Phơi nhiễm với HIV</p>	<p>* Nhận biết phơi nhiễm với HIV: tiếp xúc trực tiếp với máu hoặc các dịch cơ thể của người nhiễm hoặc nghi ngờ nhiễm HIV dẫn đến nguy cơ lây nhiễm HIV</p> <p>* Các dạng phơi nhiễm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Do kim đâm khi làm các thủ thuật tiêm truyền, lấy máu làm xét nghiệm, chọc dò. - Vết thương do dao mổ và các dụng cụ sắc nhọn khác có dính máu hoặc dịch cơ thể của người bệnh. - Tổn thương qua da do các ống đựng máu hoặc dịch của người bệnh bị vỡ đâm vào. - Máu, chất dịch cơ thể của người bệnh bắn vào các vùng da bị tổn thương (<i>chàm, bỏng, viêm loét từ trước</i>) hoặc niêm mạc (<i>mắt, mũi, họng</i>). - Phơi nhiễm với máu có HIV do bị người khác dùng kim tiêm chứa máu đâm vào.
<p>Người bị phơi nhiễm HIV</p>	 <p style="text-align: center;">Xử lý vết thương tại chỗ</p>	<p>* Tổn thương da chảy máu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rửa ngay vết thương dưới vòi nước. - Để vết thương tự chảy máu trong một thời gian ngắn, không nặn bóp vết thương. - Rửa kỹ bằng xà phòng và nước sạch. <p>* Phơi nhiễm qua niêm mạc mắt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rửa mắt bằng nước cất hoặc nước muối NaCl 0,9% liên tục trong 5 phút. <p>* Phơi nhiễm qua niêm mạc miệng, mũi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rửa mũi bằng nước cất hoặc dung dịch NaCl 0,9 %. - Súc miệng bằng dung dịch NaCl 0,9 % nhiều lần.
<ul style="list-style-type: none"> - Ng. bị phơi nhiễm HIV - Ng. phụ trách - Ng. chứng kiến 	 <p style="text-align: center;">Báo cáo người phụ trách và lập biên bản</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nêu rõ ngày giờ, hoàn cảnh xảy ra, đánh giá vết thương, mức độ nguy cơ của phơi nhiễm. - Lấy chữ ký của người chứng kiến và chữ ký của người phụ trách. - Biên bản lập theo mẫu quy định (BM.69.HT.01) trong vòng 48 giờ sau khi xảy ra phơi nhiễm.
<ul style="list-style-type: none"> - BS tại phòng khám ngoại trú HIV - BS trực của khoa Truyền nhiễm 	 <p style="text-align: center;">Kê đơn thuốc dự phòng sau phơi nhiễm</p>	<p>* Kê đơn thuốc dự phòng sau phơi nhiễm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Người bị phơi nhiễm đến ngay “Phòng khám ngoại trú HIV” tại khoa Truyền nhiễm (<i>trong giờ hành chính</i>) hoặc gặp bác sĩ trực của khoa Truyền nhiễm (<i>ngoài giờ hành chính</i>) để được kê đơn, tư vấn và được cung cấp thuốc điều trị dự phòng sau phơi nhiễm HIV (<i>có sẵn</i>). <p>* Phác đồ dự phòng sau phơi nhiễm HIV:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ TDF + 3TC (hoặc FTC) + EFV hoặc ▪ AZT + 3TC + EFV <ul style="list-style-type: none"> - Thuốc dự phòng được dùng liên tục trong 28 ngày sau khi phơi nhiễm.

<ul style="list-style-type: none"> - BS tại phòng khám ngoại trú HIV - BS trực của khoa Truyền nhiễm 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Kê đơn thuốc dự phòng sau phơi nhiễm</div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;">↓</div>	<p>* Nội dung tư vấn gồm:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nguy cơ nhiễm HIV sau phơi nhiễm. - Thuốc điều trị dự phòng sau phơi nhiễm HIV và tác dụng phụ của thuốc (<i>mục 6.2</i>) - Yêu cầu xét nghiệm theo dõi sau 3 tháng. - Các biện pháp dự phòng như kiêng cử không quan hệ tình dục, sử dụng bao cao su 100% khi quan hệ tình dục... - Tư vấn tiêm phòng kháng huyết thanh và vắc xin viêm gan B nếu chưa được tiêm phòng và hiệu giá kháng thể thấp < 10 IU/l.
<p>Cán bộ Dược của Phòng khám ngoại trú HIV</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Cấp phát thuốc dự phòng</div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;">↓</div>	<ul style="list-style-type: none"> - Phòng khám ngoại trú HIV cấp phát theo đơn đã kê của Bác sĩ chuyên khoa Truyền nhiễm. - Phòng khám ngoại trú HIV lưu 01 bản sao biên bản tai nạn rủi ro nghề nghiệp (BM.69.HT.01) sau khi cấp phát thuốc.
<p>Người bị phơi nhiễm</p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Uống thuốc dự phòng</div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;">↓</div>	<ul style="list-style-type: none"> - Uống thuốc vào thời điểm cố định trong ngày - Phác đồ AZT + 3TC + EFV uống viên kết hợp AZT + 3TC 2 lần mỗi ngày cách 12 giờ, viên EFV uống buổi tối trước khi đi ngủ. - Phác đồ TDF + 3TC + EFV uống mỗi ngày một lần vào thời điểm cố định trong ngày, thường là trước khi ngủ.
<ul style="list-style-type: none"> - BS chuyên khoa Truyền nhiễm - Người bị phơi nhiễm. 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">XN tình trạng HIV của người bị phơi nhiễm</div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;">↓</div>	<ul style="list-style-type: none"> - Xét nghiệm càng sớm càng tốt ngay sau phơi nhiễm - Nếu kết quả HIV dương tính thì ngừng ngay điều trị dự phòng sau phơi nhiễm HIV và giới thiệu chuyển sang đăng kí điều trị tại Phòng khám ngoại trú HIV. - Nếu kết quả âm tính thì tiếp tục điều trị đủ liệu trình dự phòng sau phơi nhiễm HIV.
<ul style="list-style-type: none"> - BS chuyên khoa Truyền nhiễm - Người bị phơi nhiễm. 	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; width: fit-content; margin: 0 auto;">XN tình trạng HIV của nguồn phơi nhiễm</div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;">↓</div>	<ul style="list-style-type: none"> - Không chỉ định xét nghiệm nếu đã biết tình trạng HIV của nguồn phơi nhiễm. - Kết quả xét nghiệm HIV âm tính không loại trừ được giai đoạn cửa sổ khi chưa có kháng thể HIV nhưng số lượng virus trong máu rất cao, rất dễ lây truyền virus HIV.
<ul style="list-style-type: none"> - BS chuyên khoa Truyền nhiễm - Người bị phơi nhiễm - Nhân viên phòng Y tế cơ quan. 	<div style="border: 1px solid black; border-radius: 50%; padding: 10px; width: fit-content; margin: 0 auto;">Tiếp tục theo dõi phơi nhiễm sau 3 tháng</div>	<ul style="list-style-type: none"> - Người bị phơi nhiễm HIV gửi Biên bản tai nạn rủi ro nghề nghiệp (BM.69.HT.01), bản sao đơn thuốc về phòng Y tế cơ quan trong vòng 10 ngày làm việc từ khi có xảy ra phơi nhiễm. - Sau 3 tháng tiến hành xét nghiệm lại HIV, người bị phơi nhiễm gửi bản kết quả xét nghiệm cho phòng Y tế cơ quan. - Nhân viên phòng Y tế cơ quan lưu các biên bản, đơn thuốc, kết quả xét nghiệm và vào sổ theo dõi tai nạn rủi ro nghề nghiệp theo mẫu BM.69.HT.02.

6. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ

6.1. Rối loạn stress cấp tính hoặc rối loạn thích ứng:

Bác sĩ chuyên khoa Truyền nhiễm khi tư vấn cần giúp người bị phơi nhiễm giảm cảm xúc căng thẳng, giảm lo âu, hỗ trợ chấp nhận sự kiện phơi nhiễm và giúp tăng khả năng đối mặt. Nếu không có hiệu quả thì có thể cho dùng thêm thuốc thuộc nhóm Benzodiazepine hoặc chống trầm cảm với Amitryptiline.

6.2. Tác dụng bất lợi của thuốc ARV:

- *Đau đầu, buồn nôn, mệt mỏi, khó chịu:* các tác dụng này thoáng qua và thường sẽ tự hết sau 1-2 tuần mà không phải điều trị gì đặc hiệu.
- *Cảm giác say sau uống thuốc:* do EFV trong phác đồ, khắc phục bằng cách uống thuốc có EFV trước khi đi ngủ
- *Rối loạn giấc ngủ, giấc mơ sinh động:* do EFV, thường tự hết sau 2 tuần. Nếu người bị phơi nhiễm không chịu được tác dụng bất lợi này thì có thể dùng thay thế bằng LPV/r.
- *Trầm cảm:* ngừng dùng EFV, chuyển dùng thay thế bằng LPV/r.
- *Phát ban dị ứng:* nếu phát ban dát sần nhẹ thì tiếp tục dùng thuốc, uống thêm thuốc kháng Histamine như Loratadine 10 mg 1-2 viên/ngày. Nếu phát ban nặng có phỏng nước, hoặc thậm chí hội chứng Stevens-Johnson hay hội chứng Lyell thì phải ngừng EFV và thay bằng LPV/r.

7. HỒ SƠ LƯU:

TT	Tên hồ sơ lưu	Mã hiệu	Nơi lưu	Thời gian lưu
1	Mẫu biên bản tai nạn rủi ro nghề nghiệp (Ban hành kèm theo Quyết định số 120/2008/QĐ-TTg ngày 29 tháng 8 năm 2008 của Thủ tướng Chính phủ)	BM.69.HT.01	Phòng khám ngoại trú HIV	1 năm (bản photo)
			Y tế cơ quan	5 năm (bản gốc)
2	Sổ theo dõi tai nạn rủi ro nghề nghiệp	BM.69.HT.02	Y tế cơ quan	5 năm

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

BIÊN BẢN
Tai nạn rủi ro nghề nghiệp

Họ và tên: Tuổi:..... Giới tính:.....

Nghề nghiệp:

Nơi công tác:

Hoàn cảnh xảy ra tai nạn: *(tường trình chi tiết):*

.....
.....
.....
.....
.....

Thông tin về vết thương, tình trạng phơi nhiễm:

.....
.....
.....

Thông tin về nguồn phơi nhiễm:

.....
.....
.....

Đã xử trí như thế nào:

.....
.....
.....

Tình trạng sức khỏe của cán bộ bị tai nạn:

.....
.....
.....

....., ngày tháng năm

Cán bộ bị tai nạn

Người chứng kiến

Thủ trưởng đơn vị
(Ký tên, đóng dấu)

